Geleneğimizde Dinin İzleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Örf ve âdet** (gelenek-görenek): Toplumun uzun sürede benimseyip alışkanlık hâline getirdiği yazılı olmayan kurallardır. Din, âdetlerin oluşmasında etkilidir: Yeni doğana isim verilirken kulağına ezan ve kamet okunması, asker uğurlarken tekbir getirilip dua edilmesi, ninnilerde dinî ifadeler, bebeğe "maşallah" denmesi bunlardandır.
- **Yaygın geleneklerimiz:** Kız isteme ("Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle"), **mevlit** okutma (doğum, ölüm, sünnet, asker uğurlama, kandil, hac dönüşü; sonunda gül suyu, akide şekeri, lokum ikramı), **taziye** (başsağlığı; cenaze evine yemek götürülür, düğünler ertelenir), asker uğurlama (kına yakılır, dua edilir), **bayramlar** (arife ya da bayramda kabir ziyareti, büyüklerin elini öpme, dargınları barıştırma).
- **Kandiller:** Mevlit (rebiyülevvelin 12. gecesi), Regaip (recebin ilk perşembesini cumaya bağlayan gece), Miraç (recebin 27. gecesi), Berat (şabanın 15. gecesi). Adı, II. Selim döneminde minarelerde **kandil** yakılmasından gelir. Recep, şaban ve ramazana **üç aylar** denir; kandil simidi dağıtılır.
- **Yardımlaşma gelenekleri: Sadaka taşı** (verenle alanın birbirini görmediği, genellikle cami yanındaki taş), **zimem defteri** (zimem: borçlar; hayırseverlerin kimliği gizli kalarak veresiye borçlarını ödemesi), **vakıf** (bir malın yararını Allah rızası için topluma bağışlamak; kuruluş belgesi **vakfiye**). Günümüzde Kızılay, Türkiye Diyanet Vakfı, Yeşilay, TEMA, TİKA gibi kuruluşlar vardır.
- **Ramazan gelenekleri:** İki minare arasına asılan ışıklı yazı **mahya**, iftar çadırları, çocuklar için yarım gün tutulan **tekne orucu**, Osmanlı'da iftar sonrası verilen hediye **diş kirası**, Hırka-i Şerif ziyareti. **Aşure günü** muharremin 10. günüdür (aşere: on); aşure tatlısı pişirilip komşulara dağıtılır.
- **Hz. Muhammed (sav) ve Ehlibeyt sevgisi:** Adı anılınca **salavat** getirilir. **Ehlibeyt** "ev halkı" demektir; Hz. Peygamber'in aile fertlerini ifade eder. Muhammed, Ahmed, Fatıma, Ali, Hasan, Hüseyin, Ayşe, Hatice, Zeyneb gibi isimlerin yaygın olması bu sevginin kültürümüzdeki yansımasıdır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Boşlukları doldurunuz.
(mahya – aşure – taziye – mevlit)
a) Yakını vefat eden birine başsağlığı dilemeye ..... denir.
b) Ramazanda iki minare arasına asılan ışıklı yazılara ..... denir.
c) Muharrem ayının onuncu günü ..... günüdür.
ç) Hz. Peygamber'in doğumunu anlatan eserin okunduğu programlara ..... denir.

2 Kandil gecelerini zamanlarıyla eşleştiriniz.
1) Mevlit Kandili 2) Regaip Kandili 3) Miraç Kandili 4) Berat Kandili
a) Recep ayının 27. gecesi
b) Şaban ayının 15. gecesi
c) Rebiyülevvel ayının 12. gecesi
ç) Recep ayının ilk perşembesini cumaya bağlayan gece

3 Geleneğimizde "üç aylar" olarak bilinen aylar hangi seçenekte verilmiştir?

A) Şevval, zilkade, zilhicce
B) Muharrem, safer, rebiyülevvel
C) Recep, şaban, ramazan
D) Ramazan, şevval, muharrem

4 Aşağıdaki ifadelerin başına doğruysa **D**, yanlışsa **Y** yazınız.

( ) Örf ve âdetler yazılı olmayan kurallardır.
( ) Kültürümüzde dört kandil gecesi vardır.
( ) Ehlibeyt "ev halkı" demektir.
( ) Sadaka taşında yardımı veren ile alan birbirini görür.

5 Yeni doğan bebeğe isim verilirken sağ ve sol kulağına ne okunur?

A) Sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet
B) Sağ kulağına mevlit, sol kulağına ilahi
C) Sağ kulağına salavat, sol kulağına tekbir
D) Sağ kulağına kamet, sol kulağına ezan

6 Mevlit programlarının sonunda misafirlere neler ikram edilir? **Üç** tanesini yazınız.

7 "Zimem" kelimesinin anlamı nedir?

A) Hediyeler B) Borçlar C) Dualar D) Işıklar

8 Günümüzde toplum yararına çalışan vakıf ve kuruluşlardan **üçünü** yazınız.

9 Ramazan ayında çocukları oruca alıştırmak için günün bir kısmında oruç tutturulmasına ne ad verilir?

A) Kefaret orucu B) Kaza orucu C) Adak orucu D) Tekne orucu

10 Bayramlarda yapılan geleneklerimizden **üçünü** yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Sadaka taşı ve zimem defteri geleneklerinin **ortak** özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yardımın yalnızca bayramlarda yapılması
B) Yardım edenin adının herkese duyurulması
C) Yardımın gizlilik içinde, kimseyi incitmeden yapılması
D) Yardımın karşılığında borç senedi alınması

12 Vakıf ne demektir? Osmanlı döneminde kurulmuş **iki** vakıf örneği yazınız.

13 Kandil gecelerine bu adın verilmesinin sebebi nedir?

A) Osmanlı padişahı II. Selim zamanında minarelerde kandiller yakılarak kutlanması
B) O gecelerde elektrik kesilmesi
C) Kandil simidinin ilk kez o gece yapılması
D) Gecenin çok kısa olması

14 Taziye geleneğimizde yapılan davranışlardan **üçünü** yazınız.

15 Kavram haritasındaki soru işaretli yerlere uygun gelenekleri yazınız.

16 "Aşure" kelimesinin kökeni ve aşure günüyle ilgili hangi bilgi doğrudur?

A) "Sadaka" demektir; şabanın 15. günüdür.
B) Farsçada "tatlı" demektir; ramazanın son günüdür.
C) Türkçede "buğday" demektir; kurban bayramının ilk günüdür.
D) Arapçadaki "on" anlamındaki aşere kelimesinden gelir; muharremin 10. günüdür.

17 Toplumumuzda Hz. Peygamber'e ve Ehlibeyt'e duyulan sevginin **iki** yansımasını yazınız.

18 Kartlardaki geleneklerden hangileri **yardımlaşma** gelenekleridir?

1 Sadaka taşı	2 Kına gecesi	3 Zimem defteri
4 Vakıf kurmak	5 Kandil simidi dağıtmak	6 Mahya asmak

19 Asker uğurlama geleneğinde dinin izlerini gösteren **iki** uygulama yazınız.

20 Aşağıdakilerden hangisi bayramların toplumsal faydalarından biri **değildir**?

A) Dostluk ve kardeşlik bağlarının güçlenmesi
B) İnsanların birbirinden uzaklaşması
C) Yetim ve kimsesizlerin gözetilmesi
D) Dargınların barışması

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Metni okuyunuz.
"Mahallemizdeki bakkal Hüsnü Amca'nın defterinde birçok ailenin veresiye borcu yazılıydı. Bir gün tanımadığımız biri gelip birkaç sayfadaki borçların hepsini ödedi ve adının kimseye söylenmemesini rica etti."
Metinde anlatılan davranış hangi geleneğimizin günümüzdeki bir örneğidir?

A) Zimem defteri B) Sadaka taşı C) Diş kirası D) Tekne orucu

22 Tabloda bazı gelenekler ve açıklamaları verilmiştir. Hangi satırdaki bilgi **yanlıştır**?

	Gelenek	Açıklama
1	Vakfiye	Vakfın işleyişini gösteren resmî belge
2	Mahya	Minareler arasına asılan ışıklı yazı
3	Diş kirası	İftar sonrası misafirlere verilen hediye
4	Sadaka taşı	Borçların yazıldığı defter

23 Bir arkadaşınız, "Gelenekler eskide kaldı, onları yaşatmaya gerek yok." diyor. Yardımlaşma geleneklerinden hareketle bu görüşü değerlendiriniz.

24 Metni okuyunuz.
"Ramazan Bayramı'nın arifesinde ailece dedemin kabrini ziyaret edip dua ettik. Bayram sabahı büyüklerimizin elini öptük. Öğleden sonra iki yıldır küs olan komşularımızı barıştırmak için annemle bir tatlı götürdük."
Metinde hangi bayram gelenekleri yer almaktadır? **Üç** tanesini yazınız.

25 Bir toplumda yaşayan kişi o toplumun örf ve âdetlerini bilip uygulamaya özen gösterir. Bunun sebebi aşağıdakilerden hangisi **olamaz**?

A) Toplumda huzur içinde yaşamayı kolaylaştırması
B) Yazılı kanunlarla kesin cezaları belirlemesi
C) Toplumu diğer toplumlardan ayıran ortak değerleri taşıması
D) Sosyal ilişkileri düzenlemesi

26 Vakıf kurmak neden "büyük bir fedakârlık" olarak görülür? Hayalinizde kurmak istediğiniz bir vakfın adını ve amacını da yazınız.

27 Kandil gecelerinde yapılan uygulamalardan hangisi **birlik ve beraberliği** güçlendirmeye en az katkı sağlar?

A) Camilerde topluca dua edilmesi
B) Kandil simidi dağıtılması
C) Evde tek başına televizyon izleyip kimseyle görüşmemek
D) Uzaktaki büyüklerin aranıp kandillerinin kutlanması

28 Ninnilerde, bebeğe bakınca "maşallah" demekte, düğünde dua etmekte dinin izleri görülür. Günlük hayatınızda duyduğunuz dinî ifadelerden **üçünü** ve kullanıldığı durumu yazınız.

29 Aşağıdaki geleneklerden hangisi hem **sevinçli** hem de **üzüntülü** günlerde yapılabilir?

A) Mahya asmak B) Kına yakmak C) Bayram şekeri ikram etmek D) Mevlit okutmak

30 Sosyal medyanın yaygınlaştığı günümüzde yüz yüze iletişim neden daha değerli hâle gelmiştir? Geleneklerimizden yüz yüze iletişime fırsat veren **iki** örnek yazınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**